

OM GUDINDER OG ANDET GODTFOLK

Vi har tidligere fortalt om bronzealdergudinden, som blev fundet på en kommunal strimmel jord ved Værebros Å, der danner grænsen mellem Ølstykke og Gundsø kommuner.

Derfor betragter de to kommuner da også gudinden som "deres" gudinde. I Ølstykke peger man på, at hun blev fundet på åløbets nordlige side. I Gundsø er man overbevist om, at hun lå helt ovre på Gundsø-siden, da oprensergrabben tog hende med op. Men iøvrigt interesserer man sig ikke for diverse slagkraftige argumenter, men trøster sig med, at det var en fra Gundsø, der fandt damen, og at hun gennem Egnshistorisk Forening kom til sit midlertidige hvilested i en boks på Nationalmuseet.

At det ikke er første gang højere magter har været på spil langs sognegrænsen, fremgår af følgende beretning, som er et folkesagn, og som sådant findes det i flere versioner. En af dem lyder omtrent sådan:

SÅDAN FIK DE EN BRO OVER VÆREBROS Å

På landevejen mellem Roskilde og Hillerød passerer man let og ubesværet over broen ved Værebros Å, der er sikkert mange, som ikke engang lægger mærke til at der er en bro. Den nye bro er meget bedre end den gamle, men den gamle var ikke bygget af mennesker. Hør bare.

For mange år siden var det præsterne som havde fanden i deres vold. Og præsten i Jyllinge havde aftalt med præsten i Ølstykke, at nu skulle han have fanden i nogen tid.

Præsten i Jyllinge fik fat i en fattig mand, og gav ham en æske, som han skulle bære til præsten i Ølstykke, men han måtte ikke åbne æsken dervejs.

Ved det gamle vadested over Værebros Å satte manden sig ned for at hvile sig lidt - og begyndte også at spekulere over, hvad der måske kunne være i æsken.

Om gudinder og andet godtfolk

Egnshistorisk Nyt nr. 18 - 1979 - udgives af Egnshistorisk Forening i Gundsø

Han lindede lidt på snøret, der holdt låget på plads, og da han løftede låget for at se i æsken for fanden ud med et hyl. Fanden tog en kæp og slog den fattige mand medens han råbte på tysk - sig hvad jeg skal gøre - sig hvad jeg skal gøre -

Slagene gjorde ondt, så han fandt på at sige: byg en bro så jeg kan gå over åen uden at blive våd.

Øjeblikkelig gik fanden i gang, og på meget kort tid havde han bygget en bro af markens store sten.

Fanden kom igen hen til manden, tog kæppen og begyndte igen at slå ham medens han sagde - sig hvad jeg skal gøre. Manden havde tænkt sig om medens fanden byggede broen, og sagde nu til fanden - saml alle de hestelorte, der findes i hele riget, og læg dem her.

Fanden råbte på alle smådjævlene og sammen for de rundt i hele riget. Et øjeblik efter kom de tilbage med hestemøg og lagde det i en stor bunke, og da der var gået alt for kort tid var der et helt bjerg af møg. Det er i dag Frodesbjerg lige nord for åen.

Manden blev naturligvis forskrækket over hvor hurtig fanden var, men han tabte ikke modet. Da fanden kom med sin kæp og skulle til at slå, blev han med det samme sat på en ny opgave.

Nu må jeg snart til Ølstykke sagde manden, og derfor skal du gå ned i æsken igen sagde han til fanden, men det var ikke den slags opgaver fanden ville udføre, så han greb kæppen med begge hænder og slog hårdt til. I det samme lod den fattige mand en vind gå - og råbte: fang den, fang den - kan du ikke må du frivilligt gå ned i æsken.

Fanden fløj afsted, men allerede efter en time kom han tilbage med kun en lille del. Nu måtte fanden gøre sig mindre og mindre indtil han kunne være nede i æsken. Låget blev omhyggeligt sat på og surret godt fast.

Æsken kom over broen og ind til præsten i Ølstykke, hvor den blev vel vogtet indtil den kunne komme videre omkring i landet.

Om gudinder og andet godtfolk

Egnshistorisk Nyt nr. 18 – 1979 – udgives af Egnshistorisk Forening i Gundsø

Ja sådan blev det muligt
at komme til Ølstykke
ad landevejen uden at
skulle køre eller gå
gennem åens vand, men
det lugter stadig ovre
på den nordlige side
af åen.

Ovenstående fortælling
er frit gengivet fra
stikord, fortalt til
undertegnede og med
støtte i Hans Ellekil-
des Danske Sagn og
Æventyr, hæfte 4 1929.

Jørgen Busch